

at det er forunderligt, hvorledes man vedbliver at paasta, at, dersom man vil sikke sig mod Angreb fra Søiden ved at anlægge en ydre Befæstning mod Søiden og anlægge nogle Kystbatterier paa Land, der kun have det Maal at skyde mod Søen, skulde det nødvendigvis medføre en Befæstning af Kjøbenhavn mod Landsiden. Det er mig aldeles uafatteligt, hvorledes man kan bringe de to Ting sammen, de have aldeles ikke noget med hinanden at bestille, da det er to forskjellige Angrebsmaader, man vil indbegaa. Jeg kan kun forklare mig det paa en eneste Maade, det er nemlig den, at man har en dumlet Forestilling om, at, naar man var kommen saa vidt, at man havde skaffet sig en rimelig Betyrrelse mod Angreb fra Søiden, vilde man finde det uforvarligt ikke at skaffe sig en lignende Betyrrelse mod Angreb fra Landsiden — jeg forudsætter altid, at man har overveiet, at de pekuniære Kræfter kunne strække til; hvor meget vi bør ofre paa vor Forsvar, kan der være forskellige Meninger om — og jeg vil da sige, at den eneste Maade, hvorpaa disse to Fæstningsanlæg kunde have nogen Betydning for hinanden, er, at dersom man anlagde dem samtidigt, kunde man bringe dem til at gribe ind i hinanden og dermed spare nogle Penge. Man kunde indrette det saaledes, at Kystbatterierne kunde virke ogsaa mod Landsiden, og saaledes at nogle af de Batterier, der bleve anlagte paa Landsiden, kunde gribe ind i Forsvaret mod Søen; men de have naturligvis ikke Noget at bestille med hinanden med Hensyn til de to forskellige Formaal. Naar man nu tænker sig, hvorledes vi bedst forsvare Kjøbenhavn, er der Nogle, der mene, at vi slet ikke bør forsvare den mod Søiden, og for at opnaa det mene de, at Byen skal være en aaben By. De mene, at, naar det er en By, man ikke vil forsvare, vil man heller ikke angribe den. Dertil maa for det Første bemærkes, at Kjøbenhavn jo er Flaadens Leie, at det indeholder store Etablissementer for Flaaden og indeholder alle Depotet for Søen. Det kan man nu være vis paa, at en fjendtlig Flaade vil ikke respektere Kjøbenhavn som en aaben By, naar alle disse Etablissementer findes der, og altsaa maa man gaa ud fra den Forudsætning, at, naar den skal være en aaben By, maa man flytte alle disse Etablissementer og neblægge de Fæstningsværter, som allerede ere der, og det er et stort Spørgsmaal, om disse Foranstaltninger ikke vilde være meget kostbarere end at befæste Byen. Men jeg sætter, at vi have gjort Kjøbenhavn til en aaben By, da er jeg aldeles overbevist om, at ingen Fjende vil respektere det, han vil true os med Bombardement, naar det kommer ham an paa at bringe os til at falde tilføie, og dersom vi ikke falde tilføie, bombarderer han os, og jeg siger, han gjør det med Rette. I Krig gælder ikke nogen Humanitet. Det er naturligvis med sin Begrændsning, jeg siger det; jeg skal komme til

det om et Dieblif. I Krigen sætter man Magten over Rette, hvad vi desværre have faaet sørgelige Beviser for. Hvor lidet Humaniteten betyder, kan man ogsaa se af, at det ikke er mere end 25 Aar siden, at en Stormagt fandt det overensstemmende med Humanitet og Værdighed at afbrænde store Bæbeholdninger, hvad der kun kunde medføre Staae for private Personer, men som var uden nogen som helst Betydning for den Regjering, der var Gjenstand for dette Angreb. En saadan Tilfidesættelse, en saadan Fremførd anser jeg for meget lidet stemmende med Humanitetens Fordringer; jeg anser det for i højeste Grad uberettiget, for at bruge et mildt Udtryk, men jeg anfører det blot for at vise, hvor lidet Humaniteten betyder i Krig. Jeg vil sige, at i Krig er der ikke Noget at indvende mod de Midler, der hurtigt muligt og sikkest føre til Maalet. De ere tilladelige, da Krig og Humanitet ikke have noget med hinanden at gjøre. Det er kun, naar man bruger saadanne Midler, som paasøre Fjenden større Lidelser end nødvendigt for at opnaa Maalet, at man kan sige, at de ere utilladelige. Men nu kan man sige: uagtet vi gjøre Kjøbenhavn til en aaben By, ville vi forsvare den med Flaaden. Saa spørger jeg da, om Flaadens varmeste Venner — jeg regner mig med dertil — tro, at, om vi offrede alt det, der bruges til Forsvaret, paa vor Flaade, det da vilde være muligt at skaffe en saadan Flaade, at vi med den kunde gaa mod den Flaade, en fjendtlig Stormagt vil sende imod os for at bombardere Byen. Jeg er overbevist om, at Svaret vil blive nei, og dersom vi ville støtte Forsvaret af Kjøbenhavn paa Flaaden, ville vi opnaa at faae Flaaden ødelagt og Byen bombarderet hagefter, dersom vi ikke faldt tilføie. Dersom Flaaden skal tjene til Kjøbenhavns Forsvar, have vi desforuden ikke nogen søgaaende Flaade mere, den er altid bunden til Kjøbenhavn. Jeg tror derfor, at vi ikke kunne stole paa et Forsvar af Kjøbenhavn ved Hjælp af Flaaden; i Flaaden kan deltage i Forsvaret, er en anden Sag, det har jeg altid udtalt mig for. Det har derfor altid eller i meget lang Tid været paatænt, at Kjøbenhavn burde forsvares imod Søiden ved Anvendelsen af faste Forter, og i 1801 spillede jo allerede „Trekroner“ en Rolle. Efter den Tid har man bestandig beskæftiget sig med Planen til en fremskudt Søbefæstning, men først i 1859 var man saavidt, at man kunde paabegynde en saadan. Der var lagt en Plan, hvorefter Forsvaret skulde ske, foruden af nogle Kystbatterier og Batterier paa Indrøgheden, ved Forterne „Prøvestenen“, det nuværende „Mellensfort“, et Fort mellem det og „Trekroner“ og saa „Trekroner“, og disse nye Batterier skulde alle være paa 2 Etager og armerede med et betydeligt Skyt. Paa den Tid, denne Plan blev lagt, vare de Skibe, man kunde have at bestille med,